

Uprava Saveza izviđača Hrvatske na svojoj 6. sjednici održanoj 13/14. studenog 1999. godine u Kostreni, usvojila je

UPUTE O OPHODENJU, OSLOVLJAVANJU I KOMUNIKACIJI U SAVEZU IZVIĐAČA HRVATSKE

1) Međusobno oslovljavanje i pozdravljanje

Kao pripadnici svjetskog skautskog pokreta, članovi organizacije se u pravilu oslovljavaju, u istoj ili približnim generacijskim uzrastima. sa "Ti" i poimenice ili po izviđačkom nadimku.

Sve starije oslovljava se u pravilu sa "Vi", "gospodin", "gospođa", a one koji su neposredni, dovoljno bliski voditelji, također sa "Vi", ali uz mogućost upotrebe naziva funkcije ili izviđačkog imena (npr. Vi starješino, Vi "Barba", Vi "Pepeljuga" i sl.). U svim službenim pozdravljanjima i kod pisanja koristi se izviđački pozdrav "Budi pripravan!". Kod rukovanja se primjenjuje skautski pozdrav ljevicom s ispreplitanjem malog prsta. U službenim situacijama, kod prijavka jedinice, pozdrava zastavi, obraćanja zboru, skupštini itd., pozdravlja se rukom, skautski s tri skupljena srednja prsta i palcem preko malog prsta (simbolika tri skautska principa i jači štiti slabijeg). Šaka se tada podiže uz slijepoočnicu.

Prilikom polaganja zavjeta i obećanja šaka se tada podiže samo do razine ramena.

2) Okupljanje radi izvođenja zajedničke aktivnosti

Okupljanje skupine izvodi se na poziv vođe: ZBOR! uz dodavanje naziva skupine prije riječi zbor (npr. 1. družina ZBOR!, patrola "Tigar" ZBOR!, izviđači ZBOR! itd.).

Također se može koristiti poziv: Družina, patrola, ili ime družine itd. - NA OKUP!

Poletarci KRUG!

Kad je riječ o okupljanju samo jedne manje jedinice, npr. patrole, ili družine, onda treba dati prednost pozivu U KRUG! To zbog toga što su time svi sudionici u krugu okrenuti licem jedan drugome, što je i osnovni preduvjet komuniciranja u skupini, a ne poredani kao vojnici pred zapovjednikom.

Poziv na okup može biti i posebno ugovorenim makom u dotičnoj jedinici, npr. kada starješina podiže ruku u vis. Na akciji to može biti ugovoreni znak zviždaljkom koja se čuje dalje, zvuk roga, gonga i sl.

3) Izvođenje aktivnosti i komuniciranje

Nakon okupljanja jedinice-skupine u zbor ili krug, NEMA ZAPOVJEDI - PREBROJS' ili NADESNO RAVNAJS'. U slučaju potrebe voditelj skupine može izvršiti prozivku ili prebrojavanje članova. Predvodnik ili vođa sami mogu izbrojiti članove i raspitati se za one koji trenutno nedostaju.

Nema potrebe ni za okretanjem vrste ulijevo, udesno, naljevo-krug i sl. samo radi okretanja.

To može biti tek u posebno predviđenoj točki obuke kako se skupina okreće, prestrojava, pokreće, zaustavlja itd. Radi veselosti i dobre atmosfere, članovi jedne uigrane patrole prebrojavanje mogu izvoditi na način izvikivanja slogova nekog naučenog slogana kao npr. nakon pitanja vođe "JESMO LI SVI?" članovi po redu u vrsti izvikuju slogove "VJE-TAR-PU-ŠE-KI-ŠA-LI-JE-LAV-SE-SMI-JE!", pri čemu se izostankom sloga zna tko od članova nedostaje. Način izvikivanja brojeva-izbjegavati! Radi zadobivanja pozornosti članova, radi njihova umirivanja što često može biti otežavajuće za rad i razgovor, vođa može uzviknuti PATROLA POZORNOST! ili DRUŽINA POZORNOST! Ili može upotrijebiti ugovoreni znak. Jedan vrlo učinkovit način je kada stariješina u vis podiže prst, a članovi. tada redom podižu prst u iščekivanju potpune tišine.

Pozornost je uspostavljena kada članovi stoje u normalnom, ujednačenom stojećem stavu.

Vođa može upozoriti člana na ponosno i dostojanstveno držanje, ali treba voditi računa da taj umireni dostojanstveni stav ne može trajati predugo.

Nakon uspostave pozornosti i umirenja nije potrebna nikakva zapovijed o odmoru i mjestu.

Prelaskom na razgovor članovi stoje u normalnom, pristojnom stojećem stavu. To je situacija koja se koristi prvenstveno za kratki dogovor pred akciju, kretanje, igru i sl. Kod svečanih postrojavanja, nakon zapovijedi POZOR, može biti izrečeno NA MJESTU ODMOR.

Družina sprovodi sastanak u prirodi u pravilu s pozivom U KRUG, nakon čega svi članovi sjednu, te se u takvom rasporedu odvija razgovor .

4) Kretanje skupine

Kretanje skupine se odvija u različitim uvjetima, ali najčešće je to prigodom izleta u prirodu.

Tu važe pravila marša, kod čega nema posebnih zapovijedi, osim održavanja skupine na okupu u ujednačenom kretanju bez obzira na razlike u snazi pojedinca. Skupina se najčešće kreće u koloni zbog neremećenja ostalog prometa na komunikacijama ili u naselju. Na komunikacijama (koje u pravilu izbjegavamo), skupina hoda u koloni po jedan i vrlo je bitan apsolutni red i kontrola voditelja Radi umanjivanja monotonije i zamora dobro je skupno pjevati. Izvidačka skupina se ne kreće po zapovijedima "lijeva-desna jedan-dva...!" koje bi izvikivao voditelj. Ali, kao i pjesmu, skupina to može radi usklađenosti i motiviranosti sama uzvikivati u dogovorenom rasporedu, npr. lijeva pa desna kolona, ili prva petorica u koloni "lijeva", a druga petorica "desna" itd.

Ako prolazimo kroz naseljeno mjesto, a trebamo održati skupinu u tempu bez zaustavljanja i osipanja, najbolje je hodati u parovima.
Raspored skupine u parove za kretanje ne treba vršiti zapovjedima "na parove razbrojs", ili "u dvojne redove", već pozivom na RASPORED U PAROVE!
Kad je skupina postavljena u kolonu, uz ozbiljnijeg člana na začelju, vođa poziva PATROLA "LAV" NAPRIJED! ili DRUŽINA "RIBAR" ZAMNOM!
Kod ukrcavanja u vlak ili autobus, čekamo pripravnici u vrsti, podijeljeni na manje skupine koje će, uz pomoć nekog od odgovornijih članova, izvesti brže ukrcavanje ispomažući se međusobno. Prije kretanja i ukrcavanja odgovorni voditelj preuzima pravo brojno stanje od predvodnika, vođa družina itd., a prema ranije napravljenim popisima.

5) Svečane ceremonije

Svečane ceremonije su najčešće razna svečana okupljanja članstva (zbor odreda, družine, spuštanje i dizanje zastave, proglašenja rezultata na natjecanjima itd.). Okupljanje odreda u zbor pod jarbolom na logoru, na primjer jest važan ritual okupljanja čitave izviđačke obitelji poput nedjeljnog obiteljskog ručka na kojem su zajedno i djed i unuk - i brđanin i poletarac. Prijavak (raport) tom prigodom ima svoje mjesto - identifikaciju, predstavljanje manje skupine (patrole, družine) u većoj skupini, ali to ne treba raditi ritualom vojničkog koraka, okretanja i sl., već je dovoljno istupanje vođe i pozdrav u ime dotične jedinice, a zatim patrolni-družinski poklič same jedinice. Samostalne jedinice, ili jedinice niže organizacijske razine na ceremonijalima zajedničke, više organizacijske razine (npr. susret poletaraca regije), su poredane u vrstama sa svojim voditeljima na početku vrste. Prijavci - pozdravi jedinice se daju najstarijem po funkciji na zborištu, ili odgovornoj osobi u logoru, ali samo istupom jednim korakom, pred stroj, izviđačkim pozdravom i oslovljavanjem npr.: STARJEŠINO DRUŽINE POZDRAVLJA TE PATROLA "TIGAR", nakon čega obično slijedi patrolni poklik.
Kod čitanja dnevnog rasporeda rada i dužnosti članova za taj pojedini dan ili akciju, nije potrebno tražiti stav "pozor". Ukoliko su članovi nedovoljno pažljivi, vođa ih poziva na POZORNOST.
Kod izgovaranja imena pojedinaca određenih za neka zaduženja, dobro je da dotični pojedinac to potvrdi kratkim JA ili DA ili podizanjem ruke na znak da je primio k znanju pročitani raspored.
Kod podizanja ili spuštanja zastave, pojedinac u pristupu zastavi zastaje i pozdravlja izviđački, a vođa poziva na POZDRAV ZASTAVI (ili DOMOVINI kad se diže ili spušta državna zastava).
Uz podizanje ili spuštanje zastave može se pjevati svečana pjesma - himna: državna, odredska, družinska. Tom prilikom daje se izviđački pozdrav rukom, a zastavu se ispraća pogledom.
Umjesto podizanja i spuštanja zastave i pjevanja himne može se pročitati svečano obećanje ili zavjet izviđača, izviđački principi ili poneki izviđački zakon.
Kod svečane vatre, paljenje se prati u tišini, a nakon pojave plamena pjeva se izviđačka himna vatri. Po otpjevanoj hinmi (kao i u drugim prilikama kada se završava stav pozornosti), ne izvikuje se "sjedi!", već MOŽETE SJESTI!.

Logorsku vatru, ali i inače višednevni zajednički boravak u prirodi završit ćemo zajedničkom molitvom dana, kratkom pričom ili pjesmom za "laku noć", čime se zaokružuje izviđački dan pred počinak, stavlja do znanja svima a naročito tinejdžerskom uzrastu da noć nije "prilika tuluma", ni "izazov nagona", te da se sve lijepe pjesme i dobri skečevi, znakoviti pogledi i uzdasi mogu ostvariti i do redovnog večerja. Uostalom, slijedeći dan je motiv i prigoda.

Izviđačka ili družinska himna može se pjevati i u drugim svečanim prilikama poput svečane sjednice odreda, družine itd. Pjeva se u stavu pozornosti i poštovanja. Tom prigodom može se pjevati i državna himna, ali odmah na početku svečanosti, a izviđačka na kraju.

Izvjerna svečana situacija jest i kod zajedničkih obroka izviđača. U pravilu (kad nije u pitanju prevelika jedinica) čeka se dok svi dobiju hranu da bi se započelo s jelom. Prije samog početka jela može se izgovoriti nekoliko riječi zahvale za trenutak zajedničkog blagovanja, bilo jednostavnom molitvom, bilo s nekoliko prigodnih riječi koje iskazuju poštovanje za ljudski rad i hranu koju je on priskrbio. To može biti i kratka prigodna pjesmica, nakon čega voditelj želi svima DOBAR TEK! Ovo je veoma važan ritual koji pomaže u nadvladavnju nagona sebičnosti i halapljivosti kod pojedinca.

Ritual primopredaje dežurstva u jedinici treba osloboditi marširanja i ispovijedanja brojnog stanja i može se izvesti pristupom dotadašnjeg dežurnog novom dežurnom uz izviđački pozdrav i riječi STANJE U LOGORU "GORSKA JELA", NAŠE DRUŽINE - UREDNO!

A ovaj pristupajući starješini pozdravlja skautski uz riječi PREUZIMAM DUŽNOST DEŽURNOG - POZDRAV STARJEŠINI!

Dežurni razmjenjuju eventualne oznake dežurstva, notes, i sl.

Druge eventualne radnje prilikom složenijih svečanih ceremonija (npr. proglašenje pobjednika na natjecanju, proglašenje najbolje družine, odreda itd.) bit će propisane i objašnjene posebnim uputama.

6) Završetak aktivnosti i razilaženje

Završetak aktivnosti u pravilu prati okupljanje jedinice u ZBOR ili KRUG, kojom prilikom se rezimiraju rezultati, pohvaljuju pojedinci, skupine itd. Razilaženju članova prethodi zajednički gromki pozdrav bilo u vidu odredskog, družinskog ili patrolnog POKLIKA, ili za tu priliku izvedenog izviđačkog veselog pozdrava kao npr.: vođa vikne BIM-BUM-BAM, a Skupa KRAŠ! sa izvedbom gega kao da je vođa podigao suhu granu te je prelomio preko koljena uz uzvik čitave skupine "KRAŠ!". Takvi poklici mogu biti izmišljeni baš za tu priliku ili akciju.

Na samom rastanku vođa vikne DRUŽINI (odredu, patroli itd.) POZDRAVI!, a skup odzdravlja POZDRAVI!

Na kraju većih i dugotrajnijih akcija prigodna pjesma simboličkog značenja kao npr. "Pjesma rastanka" ("For old time sake") ili pjesma-slogan-poklik akcije zaokružiti će lijepu i trajnu uspomenu.

7) Zaključak

Kod svega ovoga bitno je shvatiti i prenositi to saznanje naročito mlađim voditeljima, da ovdje nije riječ o "strojevim vježbama ili zapovjedima", već prvenstveno o komuniciranju VODITELJA I SKUPINE. Iz toga će onda slijediti da vođa-voditelj ne "drila" svoj kolektiv, već ga priprema i vodi u zajedničku programsku aktivnost i akciju.

Načelnik Saveza:
Zlatko Šnur, v.r.